

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 673/2023-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], proti postupu Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 3PP/45/2023 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 12. októbra 2023, doplnenou 3. novembra 2023, domáha vyslovenia porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. a), ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj porušenia čl. 13 ods. 4 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3PP/45/2023. Navrhuje prikázať okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov a zároveň sa domáha priznania mu primeraného finančného zadost'učinenia.
2. Z rukou písanej ústavnej sťažnosti, jej príloh a časti spisového materiálu zaslaného na výzvu ústavného súdu okresným súdom vyplýva, že sťažovateľ návrhom podaným okresnému súdu 7. júna 2023 požiadal o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý aktuálne vykonáva a ktorý mu bol právoplatne uložený vo výmere 25 rokov pre trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1 a 2 Trestného zákona platného a účinného v relevantnom čase.

3. Okresný súd v uvedenej veci uznesením sp. zn. 3PP/45/2023 z 26. júna 2023 pribral podľa § 142 Trestného poriadku do konania súdnu znalkyňu z odboru psychológie [REDAKOVANÉ] na vypracovanie znaleckého posudku týkajúceho sa možnosti resocializácie sťažovateľa.
4. Proti rozhodnutiu o pribratí menovanej súdnej znalkyne podal sťažovateľ 30. júna 2023 sťažnosť, v ktorej namietal „nadbytočnosť“ tohto znaleckého dokazovania a s tým súvisiaci vznik zbytočných prietahov v konaní, pretože v tomto čase sťažovateľ už disponoval znaleckým posudkom [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] v ktorom súdna znalkyňa zodpovedala rovnaké otázky týkajúce sa jeho resocializácie. Uvedený znalecký posudok bol okresnému súdu predložený 30. júla 2023. Zároveň sťažovateľ oznámil, že v prípade ustanovenia [REDAKOVANÉ] ako súdnej znalkyne využije svoje právo odmietnuť vyšetrenie.
5. Sťažovateľ zároveň upovedomil okresný súd o existencii rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) č. 19990/2020 z 1. júna 2023 vydaného v jeho veci proti Slovenskej republike, v ktorom ESLP konštatoval porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru v súvislosti s trestnou vecou, v ktorej aktuálne podal návrh na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktoré bude mať za následok zrušenie celého trestu v konaní o obnove konania. V snahe predísť ďalším prietahom v konaní žiadal okresný súd o zrušenie uznesenia z 26. júna 2023.
6. Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sťažnosť sťažovateľa uznesením z 18. júla 2023 zamietol s odôvodnením, že pribratím súdnej znalkyne [REDAKOVANÉ] a poskytnutím jej 30-dňovej lehoty na vypracovanie znaleckého posudku nedochádza k zbytočným prietahom v konaní. Následnému vyšetreniu menovanou súdnou znalkyňou sa sťažovateľ 10. augusta 2023 odmietol podrobiť.
7. Pretože okresný súd nevykonal žiaden ďalší úkon, sťažovateľ podal 4. septembra 2023 podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku sťažnosť pre nečinnosť s dôrazom na skutočnosť, že v tom čase uplynula lehota takmer 90 dní od podania návrhu a stále nedošlo k rozhodnutiu o ňom. Na túto sťažnosť reagoval okresný súd 7. septembra 2023 oznámením, že „namietané prietahy v konaní boli odstránené dňa 06. 09. 2023, kedy bol vo veci vytyčený termín verejného zasadnutia na deň 05. 10. 2023 o 09.00 hod.“.
8. O tom, že sa verejného zasadnutia nariadeného na 5. október 2023 nezúčastní, sťažovateľ informoval okresný súd vopred 19. septembra 2023. V tomto oznámení zároveň udelil súhlas s vykonaním tohto zasadnutia v jeho neprítomnosti (za účasti jeho obhajcu).
9. Ďalší termín verejného zasadnutia okresný súd určil na 19. október 2023.

II.

Argumentácia sťažovateľa

10. Podstata sťažnostnej argumentácie sťažovateľa proti postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3PP/45/2023 spočíva vo vzniku zbytočných prietahov v označenom konaní.
11. V prvom rade sťažovateľ tvrdí, že v danej veci nebola dodržaná Trestným poriadkom v § 415 ods. 4 stanovená lehota 60 dní na rozhodnutie všeobecného súdu o návrhu na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Prekročenie tejto lehoty z dôvodu pribratia súdneho znalca do konania, ktoré zákon nevyžaduje, a to za stavu, keď obhajoba (sťažovateľ) takýto dôkaz zabezpečila, je podľa sťažovateľa neprípustné a nezákonné. Obligatórne dôvody podmieneného

prepustenia z výkonu trestu sú uvedené v § 66 ods. 1 Trestného zákona. Na dôvody uvedené v § 66 ods. 2 Trestného zákona môže konajúci súd „iba prihliadať“. Preto ak okresný súd pribral do konania súdnu znalkyňu z odboru psychológie s prihliadnutím na § 66 ods. 2 Trestného zákona, ide o posúdenie otázky právnej, ktorú podľa sťažovateľa súdny znalec riešiť nemôže. Skúmať povahu osobnosti odsúdeného je podľa sťažovateľa možné iba skrz § 67 ods. 2 Trestného zákona, ale iba u odsúdených na trest doživotia, čo nie je jeho prípad.

12. Sťažovateľ uvádza, že podľa § 146 Trestného poriadku k pribratiu súdneho znalca súd pristúpi až po tom, keď sú v pôvodnom znaleckom posudku nejasnosti a tieto neboli odstránené ani osobným výsluchom súdneho znalca. Takáto okolnosť však v danej veci nenastala. Zo zápisnice z verejného zasadnutia konaného 5. októbra 2023 má podľa jeho slov vyplývať, že súdnej znalkyni [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], neboli kladené žiadne otázky.

13. Za pochybenie sťažovateľ považuje skutočnosť, že okresný súd v súvislosti s konaním verejného zasadnutia 5. októbra 2023 „zrušil aj predvolanie zamestnanca ÚVTOS, ktorý mal súd oboznámiť s hodnotením odsúdeného“, preto muselo byť verejné zasadnutie odročené na 19. október 2023. K tomuto dátumu uplynie lehota 132 dní od doručenia návrhu na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, a to je viac ako dvojnásobné prekročenie zákonnej lehoty určenej na rozhodnutie o takom návrhu.

14. Sťažovateľ nesúhlasí ani s tvrdením krajského súdu, že bolo v záujme sťažovateľa, aby sa podrobil vyšetreniu ustanovenej znalkyne [REDAKOVANÉ]. Zastáva názor, že „podľa zákona sú si všetci znalci zapísaní v zozname znalcov rovní a v prípade predloženia zn. posudku stranou v konaní postupuje súd rovnako, ako v prípade znalca pribratého súdom“.

15. Krajský súd podľa sťažovateľa vôbec nereagoval na jeho námietku nejednotnej praxe súdov týkajúcej sa priberania znalcov do konania o podmienenom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody, ktoré nie je obligatórne.

16. Sťažovateľ uzavrel, že všetky prietiahy v konaní boli spôsobené nesústreďeným postupom okresného súdu. V konečnom dôsledku to uznal aj samotný okresný súd v oznámení zo 7. septembra 2023 uvedením, že namietané prietiahy v konaní boli odstránené 6. septembra 2023, keď bol vo veci nariadený termín verejného zasadnutia, ktoré sa ale konalo až o ďalších 29 dní. Navyše, zrušením predvolania zástupcu ústavu na výkon trestu odňatia slobody sa verejné zasadnutie oddialilo až na 19. október 2023.

17. Porušenie čl. 13 ods. 4 ústavy sťažovateľ nachádza v okolnosti, že 1. júna 2023 ESLP rozhodol v dotknutej trestnej veci v prospech sťažovateľa, čo ho oprávňuje na podanie návrhu na povolenie obnovy konania. Podľa sťažovateľa to znamená, že príslušný všeobecný súd zruší pôvodný rozsudok Okresného súdu Žilina sp. zn. 1Tk 1/2015, ako sa to stalo v iných obdobných trestných veciach, a to bude mať za následok, že rozsudok, a teda aj trest, ktorý vykonáva, prestane právne existovať, o čom okresný súd bol informovaný. Za stavu, keď z 25-ročného trestu sťažovateľ vykonal 23 rokov, ústav na výkon trestu odňatia slobody ho odporučil podmienené prepustiť a pripojil sa k jeho návrhu a ESLP rozhodol o nezákonnosti jeho odsúdenia a trestu, čo spôsobí jeho zrušenie, je nezákonné, aby okresný súd o návrhu na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody nedokázal rozhodnúť v zákonnej lehote a neustále vytváral nové prietiahy v konaní.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

18. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. a), ods. 3 a 4 dohovoru a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj porušenie čl. 13 ods. 4 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3PP/45/2023, ku ktorému malo dôjsť nesústređeným a nezákonným konaním okresného súdu majúcim za následok vznik zbytočných prietáhov.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy:

19. Súčasťou rozhodovacej činnosti ústavného súdu súvisiacej s namietaným porušením základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je aj právny názor, podľa ktorého nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01, I. ÚS 27/02, I. ÚS 66/02, III. ÚS 199/02, I. ÚS 61/03, I. ÚS 92/03, I. ÚS 154/03, I. ÚS 197/03, I. ÚS 35/04, I. ÚS 38/04, IV. ÚS 147/04, IV. ÚS 221/05, III. ÚS 372/09, IV. ÚS 34/2020, IV. ÚS 77/2020, IV. ÚS 576/2020, IV. ÚS 610/2020). Ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 35/01, I. ÚS 42/01, III. ÚS 91/04, III. ÚS 59/05, III. ÚS 103/05, IV. ÚS 34/2020, IV. ÚS 77/2020, IV. ÚS 576/2020, IV. ÚS 610/2020).

20. V prípade, keď ústavný súd zistil, že sa charakter postupu všeobecného súdu nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, alebo konanie ako celok zodpovedá dobou svojho trvania času, v ktorom je možné jeho uzavretie spravidla očakávať, nevyslovil porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (II. ÚS 57/01, III. ÚS 30/03, IV. ÚS 110/04), prípadne návrhu buď nevyhovelo (I. ÚS 11/00), alebo ho odmietol ako zjavne neopodstatnený (I. ÚS 17/01, I. ÚS 57/01, I. ÚS 27/02, III. ÚS 199/02, I. ÚS 197/03, I. ÚS 35/04, I. ÚS 38/04, IV. ÚS 221/05, III. ÚS 126/2010, I. ÚS 96/2011, IV. ÚS 34/2020, IV. ÚS 77/2020, IV. ÚS 576/2020, IV. ÚS 610/2020). Teda zjavná neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prietahoch (II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04, IV. ÚS 343/04, III. ÚS 233/06, IV. ÚS 34/2020, IV. ÚS 77/2020, IV. ÚS 576/2020, IV. ÚS 610/2020).

21. Sťažovateľ požiadal o podmieňané prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody žiadosťou doručenou okresnému súdu 7. júna 2023. Okresný súd 26. júna 2023 podľa § 142 ods. 1 Trestného poriadku pribral do konania súdnu znalkyňu z odboru psychológie, odvetvia klinickej psychológie dospelých [REDAKOVANÉ], ktorej uložil vykonať psychologické vyšetrenie sťažovateľa na účel posúdenia možnosti jeho nápravy, stupňa jeho prevýchovy, jeho postoja k spáchanej trestnej činnosti a možnosti jeho začlenenia do spoločnosti. Na základe sťažnosti sťažovateľa krajský súd

rozhodnutie okresného súdu preskúmal a 18. júla 2023 rozhodol tak, že sťažnosť sťažovateľa zamietol. Vyšetrenie, ktoré súdna znalkyňa [REDAKOVANÉ] mala v úmysle realizovať 10. augusta 2023, sťažovateľ odmietol podstúpiť. Okresný súd následne 6. septembra 2023 nariadil verejné zasadnutie na 5. október 2023, ktorého sa sťažovateľ odmietol zúčastniť a súhlasil s jeho vykonaním vo svojej neprítomnosti za účasti obhajcu. Následne bolo verejné zasadnutie odročené na 19. október 2023. Aktuálne je vo veci nariadené dokazovanie znaleckým ústavom podľa § 147 ods. 1 Trestného poriadku, ktorým bolo znaleckému ústavu uložené preskúmať znalecký posudok vypracovaný [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zo 7. marca 2023, ktorého závery sa okresnému súdu javili byť v značnom rozpore so závermi znaleckého posudku z 30. júna 2022 vypracovaného na osobu sťažovateľa [REDAKOVANÉ], v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 5PP/14/2022.

22. Z uvedeného prehľadu úkonov napadnutého konania a v ňom vydaných rozhodnutí je zrejmé, že o návrhu sťažovateľa na jeho podmieňené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody okresný súd konal priebežne. Výčitku sťažovateľa o nezákonnom postupe konajúceho súdu prvého stupňa, ak tento nariadil znalecké dokazovanie, nie je možné akceptovať. Pokiaľ okresný súd považoval za nevyhnutné pre potreby rozhodnutia o návrhu sťažovateľa o podmieňené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody realizovať znalecké dokazovanie, ústavný súd nie je oprávnený tento jeho názor spochybňovať. Posúdenie splnenia zákonných podmienok je vecou sudcovskej úvahy. Je teda na všeobecnom súde, aby skúmal a posúdil, či sú zákonné podmienky na vyhovieť návrhu splnené, a k tomu adekvátne prispôsobil dokazovanie a voľbu dôkazných prostriedkov.

23. Ústavný súd naopak nachádza istú mieru prispenia k doterajšej dĺžke trvania napadnutého konania práve v správaní sťažovateľa, keď znalecký posudok [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zo 7. marca 2023 č. 73/2023 podľa jeho tvrdenia (sťažovateľ to sám uvádza v ústavnej sťažnosti a vyplýva to aj z jej prílohy označenej ako „Sťažnosť pre nečinnosť“) predložil okresnému súdu až 30. júla 2023, teda až po nariadení znaleckého dokazovania [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], ktorej navyše sťažovateľ odmietol poskytnúť súčinnosť. Takto vzniknutej situácii bolo následne zo strany okresného súdu potrebné prispôsobiť ďalší procesný postup, ktorý sa odzrkadlil v nariadení dokazovania znaleckým ústavom, keďže posudok [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] bol v „značnom rozpore“ so závermi skôr vypracovaného znaleckého posudku [REDAKOVANÉ].

24. Dĺžka konania o návrhu sťažovateľa na podmieňené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, zjavne ovplyvnená potrebou znaleckého dokazovania, tak korešpondovala s okolnosťami determinujúcimi jej priebeh, v dôsledku čoho ústavný súd nezistil v konaní porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

25. Na tomto konštatovaní nemôže nič zmeniť ani prípadné pochybenie okresného súdu spočívajúce v „zrušení“ predvolania pracovníka ústavu na výkon trestu odňatia slobody na verejné zasadnutie na 5. október 2023, keďže dĺžka znaleckého dokazovania časovo zjavne presahuje takéto pochybenie.

26. Pokiaľ sťažovateľ namietal prekročenie lehoty 60 dní upravenej v § 415 ods. 4 Trestného poriadku, ústavný súd k posúdeniu charakteru lehôt, ktoré zákon ukladá súdu na vydanie rozhodnutia, uvádza, že táto lehota je lehotou inštruktívnou, ktorá je síce pre súd záväzná, avšak nie v tom smere, že by mohla mať akýkoľvek vplyv na zákonnosť rozhodnutia vydaného po jej uplynutí (I. ÚS 509/2020). Jej nedodržanie samo osebe ešte nezakladá ústavne významné prietahy

v danej veci, keďže posudzované konanie v jeho celosti netrvalo extrémne dlhé obdobie (do podania ústavnej sťažnosti 4 mesiace). V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý nemožno vykladať a aplikovať len s ohľadom na v zákone ustanovené lehoty na vykonanie toho-ktorého úkonu súdu alebo iného štátneho orgánu. Pri posúdení, či došlo alebo nedošlo k porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd na takéto lehoty síce prihliada, ale ich nedodržanie automaticky nevyvoláva porušenie uvedeného základného práva, pretože aj v týchto prípadoch sú rozhodujúce všetky okolnosti danej veci. Porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov v zmysle citovaného článku ústavy nemožno preto vyvodzovať len zo skutočnosti, že štátny orgán dôsledne nepostupoval v zákonom ustanovených lehotách (I. ÚS 86/02, I. ÚS 660/2014).

27. V predmetnej veci prekročenie zákonom stanovenej lehoty jednoznačne ospravedlňuje potreba vykonania znaleckého dokazovania. Vzhľadom na tento záver ústavný súd odmietol sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť v tejto jej časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Neznamená to však, že ďalší priebeh konania nie je v tejto situácii potrebné urýchliť a že je vylúčené opätovné podanie ústavnej sťažnosti, ak by konanie dynamicky nedospievalo k jeho právoplatnému ukončeniu.

III.2. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a podľa čl. 5 ods. 1 písm. a), ods. 3 a 4 a čl. 6 ods. 1 dohovoru a porušeniu čl. 13 ods. 4 ústavy:

28. Konanie, v ktorom malo dôjsť k porušeniu označených práv sťažovateľa, je konaním o jeho návrhu na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody.

29. Kritériom aplikovateľnosti čl. 6 ods. 1 dohovoru je materiálna povaha predmetu konania. Aplikácia uvedeného článku dohovoru prichádza do úvahy iba v prípade, že ide o konanie, v ktorom sa rozhoduje o „občianskych právach alebo záväzkoch“, prípadne o „oprávnenosti trestného obvinenia“ (pozri doslovné znenie predmetného ustanovenia). Nie je pritom rozhodujúce, či v okolnostiach konkrétneho prípadu rozhoduje všeobecný súd alebo iný orgán verejnej moci, a taktiež nie je rozhodujúca ani povaha zákona, ktorý upravuje predmet daného konania, rovnako tak ani povaha strán (účastníkov konania), resp. povaha právneho vzťahu, o ktorý v danej veci ide (IV. ÚS 241/07, III. ÚS 156/2012).

30. Ústavný súd vzhľadom na uvedené v súlade s konštantnou judikatúrou ESELP kvalifikoval sťažovateľovu námietku o porušení čl. 6 ods. 1 dohovoru označeným postupom okresného súdu ako zjavne neopodstatnenú z dôvodu neaplikovateľnosti čl. 6 ods. 1 dohovoru na konanie o podmienenom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody, pretože toto konanie sa netýka rozhodnutia o „trestnom obvinení“ a ani o „občianskych právach a záväzkoch“ (pozri napr. rozhodnutia vo veciach Plischke c. Rakúsko zo 7. 3. 1964, X. c. Rakúsko z 23. 5. 1966, X. c. Rakúsko z 19. 7. 1966, X. c. Spojené kráľovstvo z 13. 7. 1970, Helmut Aldrian c. Rakúsko zo 7. 5. 1990).

31. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa nie je zlučiteľná *ratione materiae* s čl. 6 ods. 1 dohovoru, bolo ju potrebné v tejto časti v súlade s § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

32. Neaplikovateľnosť čl. 17 ods. 5 ústavy na prípad sťažovateľa vyplýva priamo už zo samotného znenia označeného článku, ktorý sa výslovne materiálne vzťahuje na iba rozhodovanie o väzbe.

33. Čl. 17 ods. 2 ústavy je uplatniteľný na pozbavenie osobnej slobody v súvislosti s trestným odsúdením, zadržaním a krátkodobým zbavením osobnej slobody, zákonným zatknutím na účely predvedenia či pozbavenia osobnej slobody v súvislosti s nepovoleným vstupom na územie krajiny. Z jeho podstaty, účelu a zmyslu jednoznačne vyplýva, že sa nevzťahuje na vykonávacie konanie, akým je konanie o podmiennečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody.

34. Ústavný súd preto konštatuje, že sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti označil za porušené aj práva obsiahnuté v referenčných normách, ktoré materiálne nepokrývajú právo na konanie bez zbytočných prietahov. Keďže konanie o návrhu na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody je konaním súdnym v štádiu vykonávacieho konania, ochranu pred jeho neprimeranou dĺžkou poskytuje a základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantuje čl. 48 ods. 2 ústavy.

35. Aj v tejto časti je teda ústavná sťažnosť sťažovateľa neopodstatnená.

36. Pokiaľ sťažovateľ odôvodnil aplikovateľnosť ustanovení čl. 5 ods. 1 písm. a), ods. 3 a 4 dohovoru rozhodnutím ESLP vo veci Clift proti Spojenému kráľovstvu č. 7205/07 z 13. júla 2010, ústavný súd k tomu uvádza, že v označenom konaní pred ESLP išlo o posúdenie rozdielneho zaobchádzania s osobami odsúdenými na trest odňatia slobody podľa jeho výmery (do a nad 15 rokov) pri rozhodovaní o prepustení z výkonu tohto trestu. Preto primárnym bolo namietané porušenie zákazu diskriminácie podľa čl. 14 dohovoru, ktoré však neprichádzalo do úvahy namietat' samostatne, keďže má účinky výlučne vo vzťahu k užívaniu práv a slobôd priznaných dohovorom (pozri znenie čl. 14 dohovoru). Európsky súd pre ľudské práva v označenom rozhodnutí uviedol, že opatrenie, ktoré je samo osebe v súlade s požiadavkami článku, ktorý zakotvuje predmetné právo alebo slobodu, však môže porušovať tento článok v spojení s čl. 14 dohovoru z dôvodu, že má diskriminačnú povahu. A v súlade s tým, na to, aby sa čl. 14 dohovoru stal aplikovateľným, postačovalo, aby skutkové okolnosti prípadu spadali do pôsobnosti iného hmotného ustanovenia dohovoru alebo jeho protokolov. Európsky súd pre ľudské práva v tomto rozhodnutí zároveň vyslovil, že čl. 5 dohovoru nezaručuje právo na automatické podmiennečné prepustenie, ale ak sa zdá, že postupy týkajúce sa prepustenia väzňov fungujú diskriminačným spôsobom, môže to vyvolať problémy podľa čl. 5 spolu s čl. 14 dohovoru.

37. Vo veci sťažovateľa však o taký prípad nejde.

38. Sťažovateľ skrz čl. 5 dohovoru namietal vznik zbytočných prietahov v konaní o návrhu na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Ak by ústavný súd aj prijal argumentáciu sťažovateľa k uplatniteľnosti čl. 5 dohovoru na jeho vec, potom (s prihliadnutím na námietky sťažovateľa) by do úvahy prichádzalo len ustanovenie čl. 5 ods. 4 dohovoru týkajúce sa požiadavky urýchlenosti konania o osobnej slobode. V tejto súvislosti však sťažovateľ rozhodne nemôže legitímne očakávať taký postup konajúceho všeobecného súdu, ktorý by spĺňal kritériá vyplývajúce z rozhodovacej činnosti ESLP a ústavného súdu kladené na urýchlenosť rozhodovania o pozbavení osobnej slobody väzbou. Okrem zjavného rozdielu v predmete oboch konaní a tomu zodpovedajúcim nevyhnutnom dokazovaní v konaní o podmiennečnom prepustení (na rozdiel od rozhodovania o väzbe) ide o konanie dotýkajúce sa odsúdenej osoby, ktorá je v danom čase pozbavená osobnej slobody právoplatným rozsudkom príslušného všeobecného súdu. Podľa názoru

ústavného súdu doterajšia celková dĺžka trvania napadnutého konania s prihliadnutím na potrebu znaleckého dokazovania zodpovedá limitom označeného článku dohovoru pre rozhodnutie o podmienечnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody.

39. Z uvedeného dôvodu ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú a v tejto časti.

40. Žiadnu príčinnú súvislosť ústavný súd nezistil ani medzi postupom okresného súdu v napadnutom konaní a čl. 13 ods. 4 ústavy. V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu (pozri napr. I. ÚS 363/2020) je čl. 13 ústavy ponímaný ako všeobecné ustanovenie, ktoré treba vykladať a chápať ako ústavný direktív adresovaný predovšetkým orgánom pôsobiacim v normotvornej činnosti všetkých stupňov a ktorý nemôže plniť poslanie priamo aplikovateľného ustanovenia v individuálnych záležitostiach. Jeho aplikácia preto nie je možná bez konkrétneho vyjadrenia dopadu diskriminujúceho postupu štátneho orgánu na základné právo alebo slobodu fyzickej alebo právnickej osoby.

41. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní nedošlo k porušeniu čl. 13 ods. 4 ústavy, preto ústavnú sťažnosť i v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

IV.

K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom

42. Ústavný súd môže podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde ustanoviť fyzickej osobe alebo právnickej osobe právneho zástupcu, ak taká osoba o to požiada, ak to odôvodňujú jej majetkové pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

43. Tieto tri predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom musia byť splnené súčasne. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom ustanoviť (I. ÚS 333/2020). V prípade ústavnej sťažnosti, pri ktorej je daný dôvod na jej odmietnutie, ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Preto neboli splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom a ústavný súd tak žiadosti sťažovateľa podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde nevyhovel (bod 2 výroku tohto uznesenia).

44. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa jeho ďalšími požiadavkami uvedenými v návrhu na rozhodnutie, o ktorých rozhodovanie je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. decembra 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu